

TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 20149
Tarih : 01.10.2026

10/4601

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye’de haber siteleri ve sosyal medya hesaplarına uygulanan erişim engellerinin siyasi iktidarın eleştiriden korunması, yolsuzluk ve usulsüzlük iddialarının görünmez kılınması ve toplumsal muhalefetin sesinin bastırılması bakımından doğurduğu sonuçların; gazeteciler, akademisyenler, ekonomistler, sendikalar, hak savunucuları ve sivil toplum örgütlerine yönelik dijital sansürün kapsamının; idari makamların erişim engelleme yetkilerinin ve yargısal denetimdeki sorunların araştırılması; basın ve ifade özgürlüğünü, halkın haber alma hakkını ve örgütlenme özgürlüğünü güvenceye alacak tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasa’nın 98’inci, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü’nün 104 ve 105’inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz.

Sezai Temelli
DEM Parti Grup Başkanvekili
Muş Milletvekili

Gülüstan Kılıç Koçyiğit
DEM Parti Grup Başkanvekili
Kars Milletvekili

GEREKÇE

Türkiye’de erişim engelleri, siyasi iktidarın eleştiriyi bastırmak ve kamusal tartışmayı denetlemek için başvurduğu yaygın bir sansür aracına dönüşmüştür. İktidar politikalarını sorgulayan haberler, kamu kaynaklarının kullanımına ilişkin iddialar, ekonomistlerin değerlendirmeleri ve hak savunucularının açıklamaları erişilemez kılınmaktadır. Haber siteleri, gazeteciler, akademisyenler, sendikalar ve sivil toplum örgütleri üzerinde kurulan bu baskı, iktidarın hesap verme yükümlülüğünü zayıflatırken yurttaşların bilgiye ulaşma ve itirazlarını duyurma hakkını daraltmaktadır. Erişim engellerinin siyasi sonuçları, kararların teknik ve hukuki ifadelerinin arkasında bırakılmamalıdır.

İktidarın medya üzerindeki baskısının ve mülkiyet ilişkileri üzerinden kurduğu denetimin yoğunlaştığı koşullarda internet, bağımsız habercilik ve toplumsal muhalefet bakımından hayati bir alan hâline gelmiştir. Gazetelerin, televizyonların ve haber ajanslarının ulaşmadığı ya da yer vermediği birçok olay, bağımsız gazeteciler, yerel yayınlar ve yurttaşların hesapları aracılığıyla duyurulmaktadır. İşçilerin direnişleri, kadınların eşitlik mücadelesi, çevre talanına karşı itirazlar ve insan hakları ihlalleri bu kanallarda görünürlük kazanmaktadır. Bu kanalların engellenmesi, iktidarın karşısında söz üretebilen alanların daraltılması anlamına gelmektedir. Hangi bilginin halka ulaşacağına kamu gücünü elinde tutanların karar vermesi, demokratik toplumun kabul edebileceği bir yetki değildir.

İfade Özgürlüğü Derneğinin EngelliWeb 2025 raporuna göre, 2025 yılı sonu itibarıyla 875 farklı kurum ve hâkimliğin verdiği 1 milyon 284 bin 464 kararla toplam 1 milyon 505 bin 484 internet sitesi ve alan adı erişime engellenmiştir. Yalnızca 2025 yılında tespit edilen yeni engel sayısı 232 bin 441’dir. İçişleri Bakanının 15 Eylül 2026 tarihli açıklamasında ise yıl içinde 40 bin web sayfasının kapatıldığı ve 73 bin sosyal medya hesabına erişim engeli getirildiği belirtilmiştir. Farklı kapsam ve yöntemlerle üretilen bu veriler doğrudan toplanamaz; ancak erişim engelleme yetkisinin ulaştığı boyutu ortaya koymaktadır. Engellerin hangi gerekçelerle uygulandığı, ne kadarının siyasi ve toplumsal tartışmaları ilgilendirdiği, kaçının kaldırıldığı ve kaçının hâlen yürürlükte olduğu kamuoyuna açıklanmalıdır.

Bu büyüklükteki bir engelleme uygulamasının hesabı kamuoyuna verilmek zorundadır. Alan adı, haber bağlantısı, hesap ve paylaşım sayılarının birbirine karıştırıldığı toplu açıklamalar, hangi müdahalenin kime ve neden yöneldiğini göstermemektedir. İdari makamların kararları, yargı onayları, kaldırılan engeller ve itiraz sonuçları ayrı ayrı açıklanmalıdır. Devlet kurumlarının erişim engelleme yetkisini kullanırken kamuoyundan bilgi saklaması, sansürün kapsamını da denetim dışına çıkarmaktadır. TBMM, bu yetkinin kullanımına ilişkin kayıtları incelemeli ve kamu makamlarının hangi yayınları, hangi gerekçelerle susturduğunu ortaya koymalıdır.

Yolsuzluk ve usulsüzlük iddialarına, kamu ihalelerine ve kamu kaynaklarının kullanımına ilişkin haberlerin engellenmesi, kamu gücünü ve serveti elinde tutanları halkın denetiminden uzaklaştırmaktadır. İş cinayetleri, çevre tahribatı ve hak ihlallerine ilişkin yayınların görünmez kılınması da sorumluların hesap vermesini güçleştirmektedir. Yurttaşların ödediği vergilerin nasıl harcandığını, hangi şirketlere hangi ayrıcalıkların tanındığını ve kamu zararının nasıl oluştuğunu öğrenmesi, iktidarın izin vereceği ölçüde kullanılabilecek bir hak değildir. Erişim engelleri, bu soruların sorulmasını ve yanıtlarının

dolaşıma girmesini önlediği ölçüde, siyasal ve ekonomik güç sahiplerini koruyan bir işlev görmektedir.

Kamu görevlileri ve kamu kaynaklarından yararlanan kişiler hakkındaki haberlerin, itibarın korunması gerekçesiyle erişilemez kılınması ayrıca incelenmelidir. Kamu gücünü kullananların eleştiriye tahammül yükümlülüğü vardır. Bir haberin iktidar çevrelerini rahatsız etmesi veya kamuoyunda tepki yaratması, engellenmesini haklı kılamaz. İhale süreçleri, şirketlere sağlanan ayrıcalıklar ve siyasal ilişkiler hakkında yayımlanan haberlerin susturulması, iddiaların araştırılmasının yerini alamaz. Komisyon, erişim engelleme kararlarının kamu yararını gözetip gözetmediğini ve nüfuz sahibi kişilerin kamusal hesap verebilirlikten kaçmasına hizmet edip etmediğini araştırmalıdır.

Erişim engellerinin sınıfsal sonuçları da vardır. İşçilerin çalışma koşullarını duyurması, sendikaların örgütlenme çağrıları, iş cinayetlerine ilişkin tanıklıklar ve yaşam alanlarını savunan yurttaşların açıklamaları, ekonomik güç karşısında söz ve dayanışma üretmenin araçlarıdır. Bu kanalların kapatılması, sesini büyük medya kuruluşlarında duyuramayan kesimleri daha da güçsüz bırakmaktadır. Maden, enerji ve yapılaşma projelerine karşı çıkanların açıklamalarının engellenmesi, karar süreçlerinin halkın itirazından uzak yürütülmesine yol açabilir. Araştırma, emekçilerin ve yerel halkların hangi yayınlarının engellendiğini, bu kararların örgütlenme ve hak arama mücadelelerini nasıl etkilediğini ortaya çıkarmalıdır.

Ekonomik gelişmeler ve yatırım fonlarına ilişkin tartışmalar sırasında gazeteci, ekonomist ve akademisyen hesaplarının engellendiğine ilişkin bildirimler, ekonomi alanındaki sansürün siyasal işlevini de gündeme getirmiştir. Enflasyonun, ücret kayıplarının, kamu harcamalarının ve yatırımcıların zararlarının sorgulanması, iktidarın ekonomi politikalarının tartışılmasıdır. “Dezenformasyon”, “millî güvenlik” ve “kamu düzeni” gerekçelerinin bu tartışmaların önüne geçirilmesi, resmî açıklamaları eleştiriden korumaktadır. Bir iktidarın ekonomik başarısızlıklarını tartışmak kamu düzenine tehdit sayılamaz. Ekonomik konulardaki engellerin hangi idari taleplere dayandığı, hangi somut tehlikeyle gerekçelendirildiği ve kimlerin bilgiye ulaşmasını önlediği araştırılmalıdır.

Ekonomik haberlerin engellenmesi, geçim koşullarını anlamaya çalışan yurttaşlar ile tasarrufları hakkında karar verecek kişilerin farklı değerlendirmelere ulaşmasını zorlaştırmaktadır. Enflasyon, ücretler, kamu harcamaları, finansal riskler ve yatırım araçları hakkındaki eleştirilerin dolaşımı, ekonomik kararların sorgulanabilmesinin koşuludur. Yanlış olduğu ileri sürülen bir açıklamaya karşı hangi daha sınırlı araçların değerlendirildiği ve bir hesabın bütününün engellenmesinin neden gerekli görüldüğü araştırılmalıdır. Eleştiri, yorum ve bilimsel değerlendirme ile somut olarak hukuka aykırı olduğu belirlenen içerik arasında ayırım yapılmadan uygulanan tedbirler, ekonomik tartışmayı tek taraflı hâle getirmektedir.

Sansürün tek tek haberlerden bütün internet sitelerine ve sosyal medya hesaplarına uzanması, müdahalenin sonuçlarını ağırlaştırmaktadır. Bir hesabın tamamının engellenmesi geçmişteki bütün paylaşımları görünmez kılarken, gelecekte yayımlanacak içeriklerin de takipçilere ulaşmasını önlemektedir. Yeni açılan hesapların tekrar engellenmesi ise gazetecilerin, yayın kuruluşlarının ve örgütlerin süreklilik içinde iletişim kurmasını güçleştirmektedir. Alan adı değiştirmek zorunda kalan haber kuruluşlarının yaşadığı sorunlar, okuyucuya ulaşma kayıpları ve ekonomik zararları araştırmanın kapsamına alınmalıdır.

Böylece engellenmenin belirli bir içerik üzerindeki etkisiyle yayın faaliyetinin bütününe yönelik etkisi birlikte değerlendirilebilir.

Haber arşivlerinin erişilemez kılınması, geçmişte yaşananların kamuoyunca takip edilmesini de kesintiye uğratmaktadır. Eski haberler, verilen sözlerin, yapılan açıklamaların ve kamu gücünü kullananların kararlarının sonradan denetlenebilmesini sağlar. Bir sitenin veya hesabın bütünüyle engellenmesi, kararın konusu olmayan çok sayıda yayını da görünmez kılar. Yolsuzluk iddialarının, hak ihlallerinin ve toplumsal mücadelelerin kayıtlarına ulaşmanın zorlaştırılması, halkın hafızasını ve hesap sorma imkânını zayıflatmaktadır. Araştırma, erişim engellerinin bu kayıtlar üzerindeki sonuçlarını ve arşivlere ulaşmayı koruyacak güvenceleri değerlendirmelidir.

Yayın kuruluşlarının uğradığı zarar, okuyucu kaybıyla sınırlı değildir. Alan adı değişiklikleri, hesapların yeniden oluşturulması, okuyuculara yeni adreslerin duyurulması ve hukuki başvurular ek maliyet yaratmaktadır. Reklam ve abonelik gelirleri ile yayınların görünürlüğü olumsuz etkilenebilmektedir. Bu maliyetler, sınırlı kaynaklarla çalışan bağımsız ve yerel yayınlar bakımından özellikle ağırdır. Araştırma kapsamında erişim engellerinin yayınların sürdürülebilirliğine etkisi, hukuka aykırı bulunan kararlar nedeniyle doğan zararların giderilmesi ve etkili telafi yollarının varlığı değerlendirilmelidir.

Kadın örgütleri, LGBTİ+ örgütleri, sendikalar ve insan hakları kuruluşlarının iletişim kanallarına yönelik engeller, toplumsal muhalefeti daraltan aynı siyasetin parçasıdır. Eylül 2026'da "Ailem Güvende" soruşturması kapsamında, basına yansıyan başsavcılık açıklamasına göre 419 sosyal medya hesabı hakkında erişim engeli uygulanmıştır. Gazetecilerin ve meslek kuruluşlarının da hedef alınması, baskının hak savunuculuğuyla dayanışmayı ve bilimsel bilgi paylaşımını da kapsadığını göstermektedir. Son olarak T24'ün bir yılda yayımladığı LGBTİ+ ile ilişkili 118 içeriğin "LGBT propagandası" sayılarak internet sitesi ve sosyal medya hesapları hakkında erişim engeli kararı verildiği bildirilmiştir. "Aileyi koruma" söyleminin haber yapmayı ve eşitlik talebini susturmak için kullanılması, iktidarın ayrımcı politikalarının basın özgürlüğüne de yöneldiğini ortaya koymaktadır. Hiçbir toplumsal kesimin varoluşu ve hak mücadelesi sansür gerekçesi yapılamaz.

Sivil toplum örgütlerinin dijital iletişim kanalları, faaliyet duyurularının yanında hukuki destek, şiddetten korunma, sağlık bilgisi ve hak ihlali başvuruları için kullanılmaktadır. Bu kanalların engellenmesi, destek arayan kişilerin ilgili kuruluşa ulaşmasını güçleştirebilir. Kadınların, LGBTİ+'ların, engellilerin, mültecilerin ve ayrımcılığa uğrayan diğer kesimlerin kullandığı bilgi ve dayanışma ağları bakımından müdahalenin sonuçları ayrıca değerlendirilmelidir. Örgütlenme hakkının dijital ortamda kullanılmasına yönelik kısıtlamalar, dernek veya sendika hakkında başka bir işlem bulunmasa bile, faaliyetleri fiilen daraltabilir.

Erişim engelleri, 5651 sayılı Kanun'un farklı maddeleri ve çeşitli kurumlara yetki veren düzenlemeler üzerinden uygulanmaktadır. Kanun'un 8'inci maddesindeki katalog suçlar ile 8/A maddesindeki güvenlik ve kamu düzeni gerekçeleri farklı koşullara tabidir. Ancak bir kararın kanun maddesine atıf yapması, o kararın haklı ve hukuka uygun olduğunu göstermez. Müstehcenlik veya güvenlik gerekçelerinin hak savunuculuğunu ve eleştirel haberciliği kapsayacak biçimde genişletilmesi, temel hakları idarenin siyasi tercihlerine bağımlı hâle getirmektedir. Komisyon, bu yetkilerin hangi somut olgulara dayandırıldığını ve siyasi

iktidarın eleştiriden korunmasına hizmet edecek biçimde kullanılıp kullanılmadığını incelemelidir.

Yetkilerin farklı kurumlar arasında dağılması, karar veren makam ile kararı uygulayan makamın sorumluluklarının açık biçimde belirlenmesini gerektirmektedir. BTK, Erişim Sağlayıcıları Birliği, ilgili kamu kurumları, erişim sağlayıcılar ve sosyal medya şirketlerinin süreçteki rolleri incelenmelidir. Bir kararın içerik çıkarma, Türkiye’den erişimi sınırlama veya hesabın tamamen kaldırılması biçiminde nasıl uygulandığı ortaya konulmalıdır. Kararın kapsamını aşan uygulamalar, yanlış hesap veya bağlantıların engellenmesi ve karar kaldırıldıktan sonra erişimin açılmaması gibi sorunlar için düzeltme mekanizmalarının bulunup bulunmadığı araştırılmalıdır.

5651 sayılı Kanun’un 8/A maddesi uyarınca gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde, Cumhurbaşkanlığı veya ilgili bakanlıkların talebi üzerine BTK Başkanı önceden hâkim kararı alınmadan erişim engeli uygulayabilmektedir. Kararın 24 saat içinde hâkim onayına sunulması ve hâkimin 48 saat içinde kararını açıklaması gerekir. Bu usulde idari talebin dayanaklarının, aciliyet koşulunun ve müdahalenin ölçülülüğünün gerçekten incelenip incelenmediği araştırılmalıdır. Aynı maddede esas olan belirli içeriğin engellenmesidir; bütün siteyi engellemek belirli koşullara bağlanmıştır. Dolayısıyla bütün bir site veya hesabın neden hedef alındığı, daha sınırlı bir müdahalenin neden yeterli görülmediği somut biçimde gerekçelendirilmelidir.

İdari makamın talebi üzerine uygulanan engelin sonradan hâkim onayına sunulması, yargının yürütme karşısındaki denetim sorumluluğunu ortadan kaldırmaz. Hâkimlerin görevi, idarenin talebini onaylayan bir işlem yapmakla sınırlı değildir. Aciliyetin, somut tehlikenin ve bütün bir site ya da hesabı engellemenin gerekliliğinin incelenmesi gerekir. Kalıp ifadelerle çok sayıda yayın hakkında karar verilmesi, yargısal denetimin etkisizleşmesi riskini doğurmaktadır. Komisyon, idari taleplerin ne ölçüde sorgulandığını, hangi taleplerin reddedildiğini ve hâkim onayı alınamayan tedbirlerin fiilen ne zaman kaldırıldığını araştırmalıdır.

Kararların ilgililere bildirilmesi, gerekçelerine erişim, itirazların sonuçlanma süresi ve kaldırılan engellerin fiilen sona erdirilmesi de etkili hak arama yollarının koşullarıdır. Şablon gerekçelerle çok sayıda hesap hakkında toplu karar verildiğine ilişkin eleştiriler incelenmeli; her yayın yönünden ayrı değerlendirme yapıp yapılmadığı ortaya çıkarılmalıdır. Erişim engeli verilerinin yetkili kurumlar arasında dağılık olması ve düzenli, ayrıntılı biçimde açıklanmaması denetimi güçleştirmektedir. Karar veren makamı, hukuki dayanağı, kapsamı, süresi ve itiraz sonucunu gösteren verilerin kişisel verileri koruyarak yayımlanması için gerekli düzenlemeler belirlenmelidir.

İtiraz hakkının etkili kullanılabilmesi için ilgililerin hangi yayınlarının neden engellendiğini öğrenebilmesi gerekir. Kararın bildirilmediği veya gerekçesine ulaşamadığı koşullarda, kişi ya da kurum hangi iddiaya karşı savunma geliştireceğini bilememektedir. Yayıncının itirazı sonuçlanıncaya kadar geçen sürede bir haber güncelliğini kaybedebilir, bir örgütlenme çağrısı amacına ulaşamayabilir veya bir kamuoyu tartışması sona erebilir. Bu nedenle başvuru yolları değerlendirilirken kararların sonuçlanma hızı ile meydana gelen zarar giderme kapasitesi birlikte incelenmelidir.

Sansür, bir kararın uygulanmasıyla sınırlı kalmamaktadır. Site veya hesabının bütünüyle engellenmesi tehdidi, gazetecileri haber yapmaktan, bilim insanlarını değerlendirmelerini paylaşmaktan ve yurttaşları eleştirilerini açıklamaktan alıkoyabilir. Böylece iktidarın rahatsız olacağı konular, henüz herhangi bir karar verilmeden kamusal tartışmadan çekilmektedir. Bu caydırıcı etki, eleştiri alanını daraltmakta ve resmî söylemin üstünlüğünü pekiştirmektedir. Araştırma, otosansürü besleyen baskıları ve bağımsız yayıncıların bu baskılar karşısında yaşadığı sorunları ilgili kesimlerin deneyimleri üzerinden değerlendirmelidir.

Anayasa Mahkemesi ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarının erişim engelleme uygulamalarına nasıl yansıtıldığı da incelenmelidir. İfade özgürlüğüne ilişkin ihlal kararlarının ardından benzer müdahalelerin tekrarlanıp tekrarlanmadığı, yeniden yargılama ve ihlalin giderilmesi süreçlerinin nasıl yürütüldüğü, idari makamların ve yargı mercilerinin hak ihlallerini önlemek için hangi tedbirleri aldığı belirlenmelidir. Temel hakların korunması, ihlal tespitlerinin uygulanmasını ve aynı sorunların yeniden ortaya çıkmasını engelleyecek düzenlemelerin yapılmasını gerektirir.

TBMM'nin görevi, yürütmenin erişim engelleme yetkisini sınırsız bir siyasi denetim aracına dönüştürmesine karşı halkın haklarını korumaktır. Basın ve ifade özgürlüğü, örgütlenme hakkı ve eşitlik ilkesi dijital ortamda da geçerlidir. İktidarın eleştiriden korunması için kamu gücünün kullanılması, halkın temsilcileri tarafından araştırılmalıdır. Kurulacak komisyon; siyasi ve ekonomik konulardaki yayınlara yönelik müdahaleleri, kamu makamlarının taleplerini, toplu site ve hesap engellerini ve yargısal denetimin işleyişini incelemelidir. Haber kuruluşları, gazeteciler, akademisyenler, ekonomistler, sendikalar ve sivil toplum örgütleri dinlenerek sansürün toplumsal ve siyasal sonuçları ortaya konulmalıdır.

Komisyonun çalışmaları, haber yapma ve hak arama faaliyetlerinin güvenlik gerekçeleriyle susturulmasını önleyecek düzenlemelere yol açmalıdır. Site ve hesapların bütünüyle engellenmesini önleyecek güvenceler, idari müdahalelere açık sınırlar, etkili itiraz ve telafi yolları ile kararların kamuoyunca izlenmesini sağlayacak şeffaflık yükümlülükleri belirlenmelidir. Halkın bilgiye ulaşma hakkı, iktidarın uygun gördüğü haberlerle sınırlandırılmaz. Yurttaşların eleştiri geliştirme, dayanışma kurma ve örgütlenme özgürlüğünü korumak; kamu gücünün siyasi sansür amacıyla kullanılmasını önlemek için bir Meclis araştırması açılması gerekmektedir.